

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 2853
Αριθμ. Πρωτ. Αίτησ. Κατ. Εγγράφων: 812
Ημερομ. Κατάθεσης: 23/1/2025

Αθήνα, 23 Ιανουαρίου 2025

**ΕΡΩΤΗΣΗ
&
ΑΙΤΗΣΗ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ ΕΓΓΡΑΦΩΝ**

Προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Θέμα: Χωρίς σοβαρή διαβούλευση προχωρά το ΥΠΕΝ την επαναλειτουργία των μεταλλείων αντιμόνιου στη Χίο

Η αξιοποίηση του μεταλλευτικού πλούτου αποτελεί αντικείμενο ενδιαφέροντος για την Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς στόχος είναι να υποκατασταθούν οι εισαγωγές από τρίτες χώρες.

Αναγνωρίζουμε ότι το αντιμόνιο αποτελεί στρατηγικό ορυκτό που χρησιμοποιείται σε διάφορες εφαρμογές, κυρίως στις νέες τεχνολογίες. Πρόκειται για αναπόσπαστο μέρος της ανάπτυξης των μπαταριών υγρού μετάλλου επόμενης γενιάς που, κρατούν το κλειδί για την πραγματικά κλιμακούμενη αποθήκευση ενέργειας για την αιολική και ηλιακή ενέργεια.

Σύμφωνα με στοιχεία της Αμερικανικής Γεωλογικής Υπηρεσίας (USGS), τα γνωστά αποθέματα αντιμόνιου μπορούν να καλύψουν τη ζήτηση για περίπου 24 χρόνια. Το γεγονός ότι η Κίνα- ως ο μεγαλύτερος παραγωγός μεταλλεύματος αντιμόνιου- έχει επιβάλλει περιορισμούς στις εξαγωγές του εν λόγω μεταλλοειδούς, κάνει πολυπλοκότερο το ζήτημα της επάρκειας στην αλυσίδα εφοδιασμού.

Παρά το γεγονός ότι το ζήτημα της ανθεκτικότητας των αλυσίδων εφοδιασμού για τις κρίσιμες πρώτες ύλες είναι καίριας σημασίας για την οικονομία και τη λειτουργία εσωτερικών αγορών σε Ελλάδα και Ευρώπη, για ακόμη μια φορά διαπιστώνουμε προχειρότητα, παραλείψεις και αντιδημοκρατικές μεθοδεύσεις εκ μέρους του ΥΠΕΝ που θα εκθέσουν τη χώρα μας.

Στις 11/7/2024 το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας πραγματοποίησε μια εκδήλωση στη Χίο με θέμα την επαναλειτουργία των μεταλλείων στην Κέραμο. Εκεί δια στόματος της Υφυπουργού Ενέργειας και του Γενικού Γραμματέα Ενέργειας οι κάτοικοι -όσοι είχαν παραβρεθεί- ενημερώθηκαν για τα σχέδια του ΥΠΕΝ ώστε η Χίος να πρωταγωνιστήσει στην Ευρώπη με την εξόρυξη του αντιμόνιου που βρίσκεται στο υπέδαφός της. Επιπλέον αποκαλύφθηκε σε όσους ήταν εκεί, ότι ήδη “έτρεχε” διαδικασία διαβούλευσης από το 2021, χωρίς ωστόσο να γνωρίζει κανείς άλλος για αυτό, εκτός του Δημάρχου όπως αποδείχθηκε.

Μάλιστα, η πολιτική ηγεσία του ΥΠΕΝ, διαβεβαίωνε με κάθε τρόπο, ότι η διαβούλευση και η ενημέρωση της τοπικής κοινωνίας είχε προτεραιότητα και θα γινόταν σε βάθος “με απόλυτη ειλικρίνεια και διαφανή διάλογο”. Αν και η ηγεσία του ΥΠΕΝ επικαλέστηκε τον σωστό σχεδιασμό της Πολιτείας και τους αυστηρούς κανόνες, εντούτοις διαπιστώνει κανείς ότι αυτά δεν εφαρμόζονται με ευθύνη του ΥΠΕΝ.

Τον Σεπτέμβριο αναρτήθηκε προς διαβούλευση ένα απαράδεκτο για τη δημόσια διοίκηση σχέδιο σύμβασης γεμάτο σοβαρά λάθη, προχειρότητες και ασάφειες και ζητήθηκε επ’ αυτού η γνώμη της τοπικής κοινωνίας. Σημειώνεται ότι μέχρι σήμερα ουδέποτε γνωστοποιήθηκαν οι απόψεις των φορέων και υπηρεσιών με τους οποίους διαβουλευέται το ΥΠΕΝ από το 2021. Οι λιγοστές απαντήσεις που έδωσαν οι υπηρεσίες του ΥΠΕΝ μέσω της πλατφόρμας διαβούλευσης, κρίνονται ανεπαρκείς αφού το αρχικό κείμενο διαβούλευσης είχε λάθη.

Πλήθος σωματείων και φορέων έχουν εκφράσει τις διαφωνίες τους και τα εύλογα ερωτήματά τους από το καλοκαίρι αλλά το ΥΠΕΝ μία μέρα πριν τη συζήτηση του θέματος στο Δημοτικό Συμβούλιο, στις 17/01/2025 επέλεξε να τους αιφνιδιάσει με την υπογραφή της προκήρυξης του διαγωνισμού για έρευνα και εκμετάλλευση του αντιμονίου στην Αμανή της Χίου.

Εκτός από την έλλειψη ουσιαστικής διαβούλευσης, οι καταγγελίες των κατοίκων εστιάζονται στις αναμενόμενες περιβαλλοντικές και οικονομικές επιπτώσεις που θα φέρει η εξορυκτική δραστηριότητα στο νησί. Η προς μίσθωση περιοχή εκτός από το γεγονός ότι εμπίπτει εντός προστατευόμενης περιοχής NATURA 2000, περιλαμβάνει 4 χωριά, ιαματικά λουτρά και ιαματική πηγή, τα οποία υποχρεωτικά θα απαλλοτριωθούν, ως φαίνεται. Ακόμη, από στοιχεία προέκυψε ότι ενώ το ΥΠΕΝ ισχυρίζονταν στην αρχή ότι η εκμετάλλευση θα ήταν αποκλειστικά υπόγεια ωστόσο κατόπιν δεν αποκλείει και την επιφανειακή εκμετάλλευση. Ούτε στις εξορυσσόμενες ποσότητες υπήρξε συνέπεια εκ μέρους του ΥΠΕΝ, αφού αρχικώς ισχυρίζονταν για 10000tn ετησίως οι οποίοι τελικώς έγιναν 2000tn. Προβληματικά σημεία εντοπίζονται και στο σχέδιο σύμβασης σχετικά με μονομερείς παρατάσεις και τροποποιήσεις, ενώ ουδεμία πρόβλεψη υπάρχει για υποχρέωση αποκατάστασης σε περίπτωση παραίτησης.

Σημαντικό είναι να αναφερθεί ότι σε κανένα επίπεδο σχεδιασμού χώρου και χρήσεων γης δεν προβλέπεται η εξορυκτική δραστηριότητα. Το Περιφερειακό Χωροταξικό Σχέδιο δεν κάνει λόγο για ανάπτυξη εξορυκτικών δραστηριοτήτων στην περιοχή, ενώ από το 2014 ο Δήμος είχε φροντίσει ώστε να καθοριστούν οι χρήσεις γης της περιοχής της Αμανής με την έγκριση του ΣΧΟΟΑΠ (ΦΕΚ 311/ΑΑΠ/2016), σε διαφορετική κατεύθυνση από την εξόρυξη. Να σημειωθεί ότι ήδη λειτουργούν και αναπτύσσονται στην περιοχή άλλες δραστηριότητες και επιχειρήσεις.

Το γεγονός ότι έχει εκδηλωθεί στην περιοχή, ήδη από το 2021, πρόβλημα ποιότητας του πόσιμου νερού εξαιτίας της ρύπανσης από αντιμόνιο, δεν αποτελεί θετικό στοιχείο για τις μετέπειτα επιπτώσεις της εξόρυξης αυτού του μεταλλοειδούς.

Επειδή, η δήθεν διαδικασία διαβούλευσης που ακολουθήθηκε ήταν προσχηματική και ντροπιαστική για τους κατοίκους της Χίου,

Επειδή, η λειτουργία των μηχανισμών ελέγχου του δημοσίου σε εξορυκτικές δραστηριότητες εδώ και έξι (6) χρόνια είναι υποτυπώδης,

Επειδή, στο σχέδιο της σύμβασης που παρουσιάστηκε δεν υπάρχει ξεκάθαρη προφύλαξη των συμφερόντων του δημοσίου,

Επειδή η Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη που αφορά στις Προστατευόμενες Περιοχές του νησιού πλησίον της προς μίσθωση περιοχής, αδικαιολόγητα καθυστερεί εδώ και έξι (6) χρόνια και οι περιοχές αυτές δεν προστατεύονται θεσμικά,

Επειδή και ο συνολικός σχεδιασμός του ΥΠΕΝ για τις Ορυκτές Πρώτες ύλες καθυστερεί αδικαιολόγητα εδώ και έξι (6) χρόνια, αφήνοντας περιθώριο για ασάφειες και αυθαίρετες και ατεκμηρίωτες αποφάσεις,

Επειδή, η εθνική στρατηγική για τον βιώσιμο εφοδιασμό της χώρας με κρίσιμες πρώτες ύλες, δεν μπορεί να στηρίζεται σε έργα που σχεδιάζονται με μισές αλήθειες.

Ερωτάται ο αρμόδιος Υπουργός:

- 1) Η εκδήλωση ανακοίνωσης των προθέσεων του ΥΠΕΝ (Ιούλιο 2024) θεωρείται ως διαβούλευση για την πολιτική ηγεσία;
- 2) Σκοπεύει να επανεξετάσει το ζήτημα της επαναλειτουργίας του μεταλλείου στη Χίο, αφού υπάρχουν γενικευμένες και τεκμηριωμένες αντιδράσεις;
- 3) Ποιες είναι οι περιβαλλοντικές μελέτες και επιπτώσεις που έχουν μελετηθεί για το συγκεκριμένο έργο;
- 4) Ποιες είναι οι προβλέψεις του ΥΠΕΝ για τις υφιστάμενες δραστηριότητες στην περιοχή που θα υποστούν τις συνέπειες; Πώς σκοπεύει το ΥΠΕΝ να αντιμετωπίσει τα ζητήματα σύγκρουσης χρήσεων γης που θα ανακύψουν;
- 5) Ποιες είναι οι ανάγκες της Ελλάδας σε αντιμόνιο; Πώς αυτές συνάδουν με την εν λόγω σχεδιαζόμενη δραστηριότητα; Σε ποιο βαθμό καλύπτονται; Βάσει ποιων μελετών τεκμηριώνονται;
- 6) Αξιολογήθηκε η επάρκεια (οικονομική, τεχνική) του ιδιώτη που εκφράζει ενδιαφέρον για την επαναλειτουργία του εν λόγω μεταλλείου; Με ποιο τρόπο;
- 7) Βάσει ποιας μεθοδολογίας και μελετών το ΥΠΕΝ κατέληξε στην απόφαση για εκμετάλλευση του κοιτάσματος στη Χίο και όχι σε άλλες περιοχές;
- 8) Γνωρίζει το ΥΠΕΝ τελικά εάν πρόκειται για επιφανειακή ή υπόγεια εκμετάλλευση;

Αίτηση Κατάθεσης Εγγράφων

Παρακαλούμε και αιτούμαστε να κατατεθούν προς ενημέρωση της Βουλής και των πολιτών τα παρακάτω:

1. Μελέτες τεκμηρίωσης σχετικά με τις ανάγκες της Ελλάδας σε αντιμόνιο.
2. Μελέτες εκτίμησης των συνεπειών της δραστηριότητας στο νησί της Χίου, βάσει των οποίων λήφθηκε η απόφαση.

3. Στοιχεία επάρκειας (οικονομικής, τεχνικής) του ιδιώτη που εξέφρασε ενδιαφέρον για την έρευνα και εκμετάλλευσης.

4. Το πόρισμα της Επιτροπής αξιολόγησης αποθεματικού δυναμικού των Μεταλλευτικών και Βιομηχανικών Ορυκτών της χώρας που διαχειρίζεται το Ελληνικό Δημόσιο, με όλα τα στοιχεία που το συνοδεύουν.

5. Τις απόψεις όλων των αρμοδίων υπηρεσιών που έχουν γνωμοδοτήσει από το 2021 για τη συγκεκριμένη δραστηριότητα καθώς και το αρχικό αίτημα της αρμόδιας υπηρεσίας του ΥΠΕΝ.

Οι Ερωτώντες Βουλευτές

Ζαμπάρας Μιλτιάδης (Μίλτος)

Βέττα Καλλιόπη

Γιαννούλης Χρήστος

Δούρου Ρένα

Μεϊκόπουλος Αλέξανδρος

Μπάρκας Κώστας

Παπαηλιού Γιώργος

Παππάς Νίκος